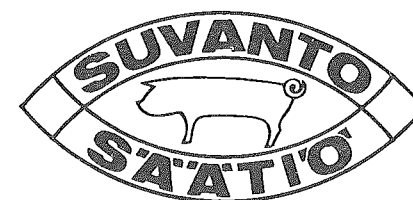

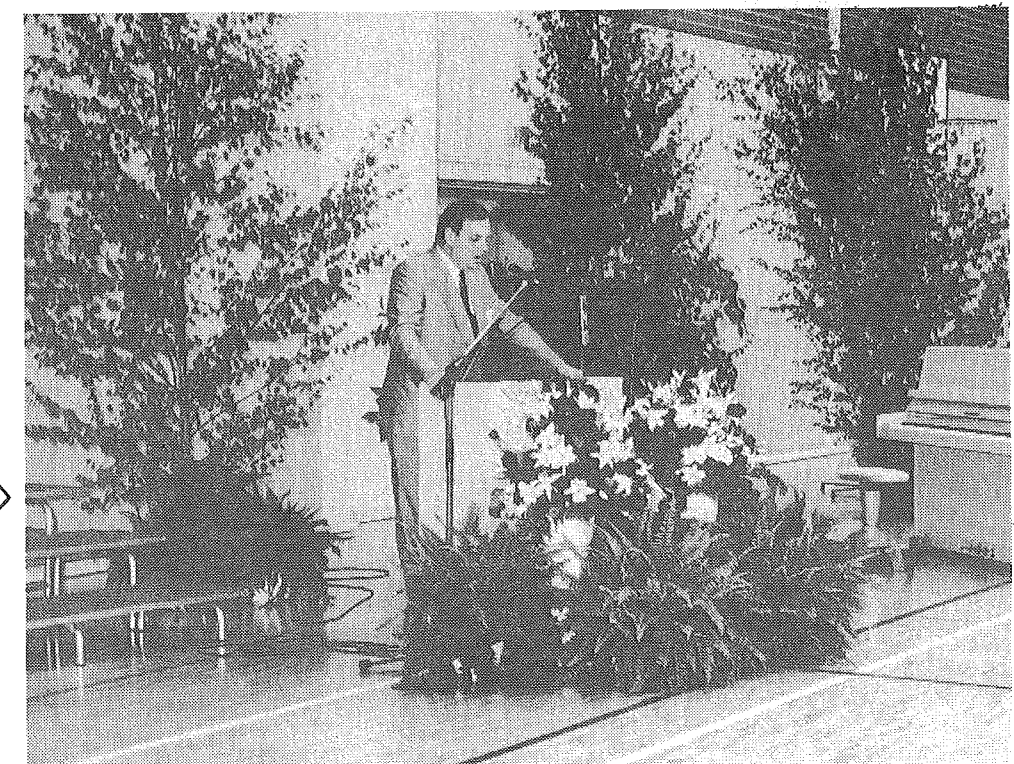
SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 5 1986
ELOKUU

Juhlapuhuja maisteri Kari Kantalainen.

Sakkola-juhlan tervehdyssanat

Arvoisat kutsuvieraat.

Hyvä juhlayäki.

Toivottaessani teidät tervetulleeksi tämän vuotiseen Sakkola-juhlaan teen sen hyvin muistaen ja tuntien, että olemme viettämässä jo pitkän perinteen omaavia juhlia. Sillä nämä juhlat ovat jo 39:net sotien jälkeiset Sakkola-juhlat.

Vanhat sakkolalaiset muistavat vielä kertoa Sakkolan ”kihupyhästä”, jota aikoinaan vietettiin kirkossa käyden ja sen jälkeen seurustellen kirkkomäellä. Kihupyhä oli jo tuolloin elokuun ensimmäinen sunnuntai. Naapuripitäjissä juhlaa vietettiin eri pyhänä ja tarkoituksena oli, että vallankin nuoriso pääsisi käymään useammat ”kihut” samana kesänä.

Juhlien järjestelyistä vastaavat tällä kertaa Lempäälän Karjalaiset ry. ja Haparaisten Nuorisoseura ry. Järjestävistä seuroista Lempäälän Karjalaiset ry. vietti tänä vuonna Kalevalan päivänä perustamisensa 45-vuotisjuhlaa. Seurassa on jäseniä 230. Karjalaista syntyperää olevia Lempäälän kuntalaisia lieene kahdesta kolmeen tuhatta. Tällä perusteella laskien olisi noin joka kymmenes karjalainen Lempäälän Karjalaiset ry:n jäsen.

Toinen järjestävistä seuroista, Haparaisten Nuorisoseura ry. on perustettu Sakkolan Haparaisten kylässä jo 1904. Seura on toiminut Lempäälässä vuodesta 1946. Seuran jäsenmäärä on nyt 70—80 henkilöä.

Haparaisten Nuorisoseura on siitä erikoinen seura, että se on muistini mukaan kolmen ”siirtonuorisoseuran” joukossa, jotka ovat rakentaneet oman talon uudella sijoituspaikkakunnalla. Seuran ensimmäinen toimitalo Haparaissa on myös vielä pystyssä, joten voimme vähän ”soveltaen” puhua kahdesta Haparaisten Nuorisoseuran

Aaro Viskari tervehdyspuhe.

talosta kahden eri valtakunnan alueella.

Suvanto-säätiön valtuuskunta antaa vuosittain kokouksessaan Sakkola-juhlien järjestämisoikeuden vuorotellen sakkolalaisten eri sijoituskuntiin. Tarkoituksena on, että järjestäjinä toimisivat ensisijaisesti sakkolalalaisia alkuperää olevat seurat ja muut Karjala-seurat.

Samalla kun kiitän järjestävien seurojen puolesta Suvanto-säätiötä ja sen valtuuskuntaa luottamukselta ja juhlien saamisesta Lempäälään toivon, että pienemmissäkin sakkolalaisten sijoituskunnissa yhä edelleen jaksettaisiin Sakkola-juhlaa järjestää ja sillä tavalla pitää yhteyttä eripuolilla sijoitusalueita. Järjestävän seuran tulisi aina olla riittävän suuri ja tunnettu, vaikka jouduttaisiinkin ”sakkolalaisuudesta” tällä kohtaa tinkimään.

Nämä juhlat ovat aina olleet sak-

kolalaisille tärkeä tapaamistilaisuus. Alkuaikoina, juhlilla tavattaessa, kyseltiin tarkkaan toisiltamme minkälaisen tilan kukin oli saanut — ”kylmäntilan” vaiko jo valmiiksi raivatun. Oliko asunto valmiina vai pitikö heti ruveta rakentamaan?

Tämän päivän Sakkola-juhlissa tuttujen tapaaminen on yhä edelleenkin hyvin tärkeällä sijalla. Samalla juhlista muodostuu myös Sakkolan ja koko karjalaisuuden esittelytilaisuus, niin kulttuurin kuin perinteenkin osalta.

Juhlien järjestämiseen ja ohjelman suoritukseen osallistuu paljon nuoria. Se rohkaisee uskomaan, että näillä juhlilla on tulevaisuutta ja että sakkolalaisuus ei unohtu eikä häviä meidän, siellä Sakkolassa syntyneiden mukana.

Tänä päivänä me sakkolalaiset olemme jälleen tunteneet omaksemme ja meitä kaikkia yhdistäväksi tekijäksi oman kirkkomme ja oman isänmaamme. Lapsuudestani Karjalassa muistan vieläkin kuinka hyvin lepopäivä, sunnuntai, pyhitettiin. Suurena virheenä pidettiin muun kuin pakollisen työn tekemistä tuona päivänä. Sunnuntaiseen jumalanpalvelukseen kirkkoon, meiltäkin 8 km:n matka, menivät ihmiset vaikka jalkaisin, jos ei muuta kulkuneuvoa ollut.

Isänmaallisuus ja isänmaanrakkaus ovat taas aina tulleet korostetusti esille meissä karjalaisissa. Karjalan Kannaksella elettiin ikäänkuin vartiopaikalla. — Suomea uhkaava vaara tunnettiin lähempänä ollen kuin muualla Suomessa. — Huoli ja vastuu kotimaan kohtalosta kuuluivat tuon ajan isänmaallisuuteen itsestään selvinä asioina.

Tänä päivänä meitä yhdistää ja

Toimitusjohtaja, kunnanvaltuuston puheenjohtaja
KARI KANTALAINEN

Lempäälässä 3. 8. 1986

Sakkola-juhla 3. 8. 1986

Arvoisat juhlayieraat,
hyvät naiset ja herrat.

Kun minulle esitettiin kutsu tulla puhumaan perinteiseen karjalaisten ja sakkolalaisten kesäjuhlaan, risiteilivät ajatukseni aluksi sangen sekavina. Toisaalta halusin lähteä tarkastelemaan puheenvuoroani kunnallisesta näkökulmasta eli miettiä miten sakkolalaisten sijoittumispiitäjän Lempäälän elämään ja kehitykseen on vaikuttanut siirtolaisten sijoittuminen. Toisaalta omat juureni ovat myös Karjalassa, sillä äitini on paljasjalkaisia Viipurin tyttöjä. Niinpä olenkin koonnut tähän esitykseen näkemyksiä siitä, miten siirtolaisten fyysinen ja sosiaalinen sopeutuminen uuteen asutusympäristöön on sujunut ja yhtäältä haluan julkituoda sakkolalaisten sekä

saa liikkeelle näihin juhliin noitten vanhojen, hyvien arvojen lisäksi heimoshenki, karjalaisuus.

Saanan tässä lainata sakkolalaisen kunnallismiehen ja kirjailijan Santeri Ollikaisen säkeitä runosta Heimo kannel: Meidän mieltämme sykhdyttää sanat:

— Karjala muistojen maa.

Se olomme elähyttää

yhä vielä ja aikojen taa.

Tämä kuuma ja kaunis kesä on kääntymässä kohti syksyä. Toivon, että Lempäälä näitten juhlien aikana näyttäisi parhaat puolensa juhlisiin saapuneille.

Juhlatoimikunnan puolesta: Tervetuloa Sakkola-juhlisiin ja tervetuloa tänne kotikuntamme uuteen ja hienoon, upeaan liikuntahalliin viettämään näitten Sakkola-juhlien pääjuhlaa!

Aaro Viskari

lempääläisten keskinäiseen kanssakäymiseen ja yhteiseloön liittyviä näkemyksiä. Eli tulkittakoon tämä puheenvuoro samalla Lempäälän kunnan viralliseksi tervehdykseksi tälle juhlalle ja juhlayäelle. Lempäälän kunta arvostaa suuresti sitä merkittävää työtä sekä sitä mittavaa panosta, minkä karjalaisväestö ja erityisesti Te sakkolalaiset olette tehneet uuden kotikunnan menestykseksi ja onneksi.

Runoilija on riimittänyt karjalaistuntoja seuraavin säkein:

Mä Karjalata rakastin
jo elon alkamasta,
nyt lemmessäni syvenin,
nyt löysinkin sen vasta,
nyt kulkurina tajuan
ma vasta arvot Karjalan!

Nämä herkäät tunnot ovat luonnollisia elämää koettelevien suurten murrosten yhteydessä. Sillä saapuessaan uusille asuinsijoilleen karjalaisiirrolaiset joutuivat varsin epäedulliseen asemaan. Näin mm. siksi, että esimerkiksi kaikki ne itsenäisen maanviljelijän, ammatinharjoittajan tai yrittäjän sosiaaliseen asemaan liittyvät näkyvät tunteimerkit, jotka uuden asuinpaikan väestöllä olivat tallella, olivat siirtolaistulijoilta jääneet Karjalaan.

Ja vaikka paikkakunnalle muutaneet olivat omassa mielessään edelleen itsenäisiä maanviljelijöitä ja ammatinharjoittajia ja omasivat tietyn sosiaalisen aseman, niin tulo- ja paikkakunnan asukkaiden mielestä he olivat kuitenkin vain siirtolaisia. Tässä mielessä voidaan hyvin ymmärtää karjalaisväestön aika ajoittain hieman kitkeränsävyiset huomautukset saadun tilan pinta-alan tai pellon alan pienuudesta, tilan syr-

jäisyydestä ynnä muista haittatekijöistä. Pelkästään siirtolaisina karjalaisviljelijöillä ja -yrittäjillä tuskin olisi ollut mahdollisuuksia päästä mukaan tasaveroiseen osallistumiseen ja päätöksentekoon sekä saavuttaa sama sosiaalinen asema kuin paikkakuntalaisilla, mutta entisen arvostetun ammatin harjoittajina heillä oli siihen samat mahdollisuudet kuin paikallisillakin.

Alkuaikoina karjalaisten suhteet sijoituspaikkakunnan väestöön olivat varsin erityisluonteisia. Paikalliselta väestöltä saatettiin lainata esimerkiksi ammatinharjoittamisessa tarvittavia työvälineitä tai tarvekaluja, vuokrata asuntoja, peltoja tai laitumia jne. Tällöin karjalaisväestön omalla seura- ja yhdistystoiminnalla oli todella merkittävä rooli sopeuttamisessa yhteenkuuluvuuden, keskinäisen kiintymyksen ja sitoutumistarpeen tyydyttäjänä. Suhteet karjalaisten oman ryhmän sisällä ovatkin olleet erittäin kiinteät ja kokonaisvaltaiset, mikä esimerkiksi täällä Lempäälässä on näkynyt aktiivisena vaikuttamisena kunnan kehittämiseen niin elinkeinopoliittisesti kuin kulttuuripoliittisesti.

Siirtokauden alkuvaiheissa karjalaisväestölle asetetut haasteet olivat poikkeuksellisen mittavat. Oli saatettava asuinasiat kuntoon ja kunnostettava tilat. Oli päästävä suorittamaan kunnan hallinnollisia tehtäviä ja tekemään päätöksiä kuntaa ja itseä koskevissa asioissa tasavertaisina kunnan asukkaina. Oli edelleen luotava pysyvät suhteet naapurustoon ja ympäristöön, mikä merkitsi normaalia aktiivisempaa ja avoimempaa toimintaa varauksellisten ennakoasenteiden voittamiseksi.

Faina Jyrkilä on siirtolaisten sopeutumistutkimuksissaan todennut keskeisimpiä esteitä siirtolaisten sopeutumiselle.

Jyrkilän tutkimuksen mukaan Maanhankintalain mukaiset tilojen pinta-alat ja pellon alat on koettu liian pieniksi ja siten fyysisen sopeutumisen kannalta kaikkein merkityksellisemmäksi esteeksi kantasukkaiden kanssa samaan tasoon pääsemiseksi. Toisaalta karjalaisväestön keskuudessa myös tilojen sijaintia keskuspaikkojen suhteen on pidetty elinkelpoisuutta merkittävästi haittaavana tekijänä. Merkittävä tekijä fyysisessä sopeutumisessa on myös ihmisen ja elinympäristön välillä vallitsevan vuorovaiikutussuhteen muuttuminen. Jyrkilän tutkimuksen mukaan erityisesti muuttaneiden kohdalla vuorovaiikutussuhteen katkeaminen aikaisempaan aineelliseen ympäristöön saattaa johtaa ongelmiin sopeutumisessa ja ilmetä esimerkiksi terveydellisinä ongelmina. Karjalaisväestön osalta onkin voitu osoittaa, että sopeutuminen uuteen aineelliseen ympäristöön, tilojen kunnostus, pellon raivaus, ylimääräinen energian kuluttaminen ynnä muut rasitukset ovat vaikuttaneet siirtoväen terveydentilaan heikentävästi. Esimerkiksi karjalaisemäntien ja savolaisemäntien terveydentilaa selvittävässä tutkimuksessa on voitu todeta, että 65 vuotiaista karjalaistilojen emännistä 65 % sairasti jotakin tautia, kun vastaava prosentti savolaisemäntien kohdalla oli vain 38.

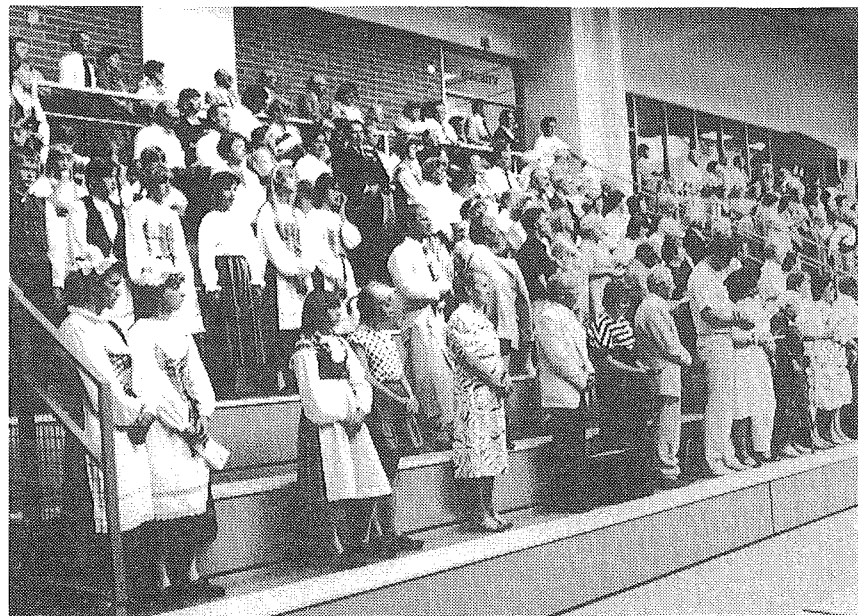
Fyysisen sopeutumisen rinnalla on myös tarkasteltava sopeutumista sosiaaliseen ympäristöön, mikä sinänsä on usein vieläkin vaikeampi tapahtuma ihmisen elämässä.

Muuttaminen toiseen ympäristöön pakottaa jättämään tutut paikat ja murtaa siteet totuttuihin toisiin ihmisiin sekä pyrkii hävittämään tutun ihmisryhmän ympäriltä. Ihmisen perustarpeisiin kuuluu turvallisuus ja tässä mielessä kuulu-

minen osana johonkin suurempaan yhteisöön on merkittävä asia. Samaistuminen tuttuun paikkaan tai ryhmään on vältämätön edellytys kaikelle menestykselliselle toiminnalle.

Samaistuminen paikkaa ja paikan ja tilan tajuaminen pitää sisälleen tietynlaisen muistin ja muistikuvat, jotka ovat syntyneet pitkän ajanjakson aikana vuorovaiikutussuhteessa ihmisen ja ympäristön välillä. Ihminen on ikäänkuin rekisteröinyt omaan korvienväliseen pienoistietokoneeseensa ympäristönsä erilaiset asiat, esineet niiden sijainnin ja ominaisuudet.

Syntyy maamerkkejä, se valtavan suuri kivenjärkele pellonpientareella tai hehkeä tuomi kellarin nurkalla, jotka auttavat orientoitumisessa ja toimittaessa kyseisessä ympäristössä. Maanviljelijä ristii huomaamattaan tietyn pellon kaskipeloksi tai suonsaarekkeeksi tai vastaavaksi ja näillä termeillä on selvä sekä kattava merkitys viljelijälle ja hänen perheelleen toisin kuin ulkopuoliselle. Ja mielessään alitajuisesti viljelijä mieltää kaskipeltonsa aurinkoiseksi rinteeksi päivänsä harakankelloineen ja harakankelloineen sekä suonsaarekkeen alituisesti hallanvaaraiseksi paikaksi. Tarvitaan pit-

käaikainen kokemus uudesta tilasta ja uudesta kodista ennenkuin samanlaisia laaja-alaisesti merkityksellisiä muistikuvia ja kuvitelmia syntyy ja samaistuminen uuteen fyysiseen ympäristöön tapahtuu.

Niinpä onkin varsin hyvin ymmärrettävissä mielenilmaisut, jotka karjalaisväestön keskuudessa suoritetuissa selvityksissä tulevat esiin. Tiedusteltaessa karjalaisemänniltä, millainen heidän mielestään uusi koti oli, niin emännät yleisesti pitivät uutta kotia hyvänä, mutta Karjalaan jäänyttä parempana: Hyvähän se on tämäki mutta parempi oli Karjalaan jäänyt. Se oli rakkaampi!

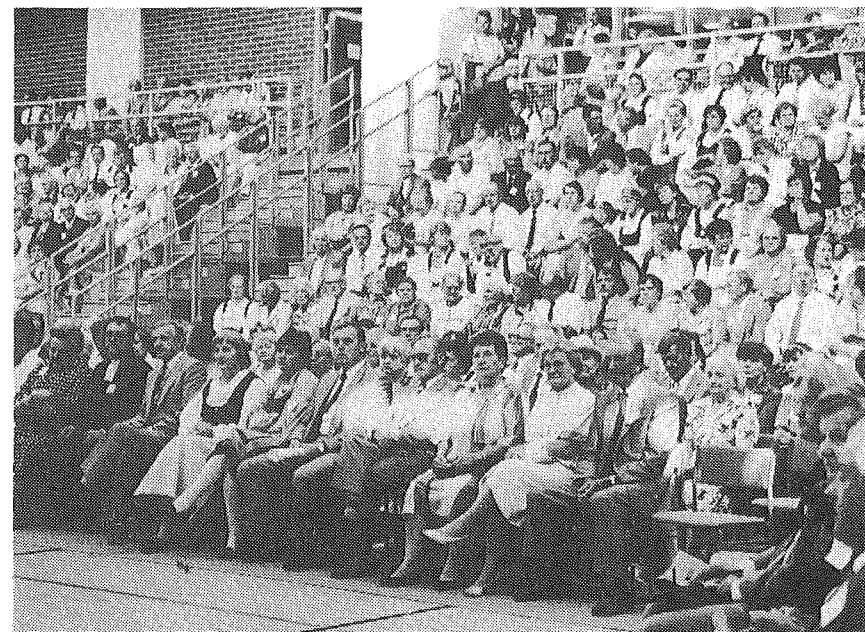
Edellä mainitut, tutkimustuloksiin perustuvat sopeutumisongelmat lienevät omakohtaisesti tuttuja myös sakkolalaisväestölle, vaikkakin siirtolaiseksi joutumisen ajankohdasta kuluneet vuodet ja vuosikymmenet ovatkin jo tasoittaneet tunteita ja vieneet terävimmän kärjen sopeutumispulmista. Uusi sijoittumispaikka ja uusi ympäristö on ajan oloon muotoutunut aidoksi kodiksi, jonka ilmeeseen ja viihtyvyyteen aktiivinen ja avoin karjalaisväestö on vaikuttanut omaehtoisella panoksella sangen myönteisesti.

Sakkola oli vireä ja toimelias pi-

Sakkola-juhlat Lempäälän liikuntahallissa

Koska tavoitteena on saada Suvannon Seutuun kaikki esitetyt saarnat, puheet ja pakinat, emme niistä tässä selostuksessa tarkemmin kertoile, koska jokaisella on henkilökohtaisesti mahdollisuus syventyä esitettyihin ajatuksiin, jotka kaikki on jokaisessa ihmisessä hyvinkin mielteitä antavia. Mitä tästä numerosta jää yli, ne löytyvät seuraavasta numerosta, eikä kuvien lukumäärässä tingitä.

Sakkolan pitäjäjuhlan juhlaumalanpalvelus Lempäälän kunnostetussa kirkossa. Alttaripalveluksen suoritti pastori Mauri Mattila. Jumalanpalveluksessa saarnasi

täjä, paljolti, rohkenen sanoa, Lempäälän kaltainen. Sakkolan elinkeinotoiminta oli jo tuolloin rakenteellisesti laajapohjainen, ulospäin suuntautunut ja erikoistumishakuinen. Siis avoin niiden pelisääntöjen mukaan toimiva kuin mihin nykyiselläänkin kuntatason elinkeinopolitiikan hoidossa pyritään! Sakkolassahan oltiin edistyksellisiä esimerkiksi karjalalouden hoidossa — Sakkolan porsaista tehtiin voimakas ja koko maan kattava myyntiartikkeli.

Yhtä lailla Sakkolassa oltiin kovasti edistyksellisiä maatalouselinkeinon edellytysten kehittämisessä tarjoamalla jo tuolloin yrittäjänuontaa useinkin neuvojan voimin. Eli pitäjässä kannettiin huolta työpaikkojen säilymisestä — vastaavaa ajatuskantaa edustaa tänä päivänä kunnallinen elinkeinopolitiikka ja elinkeinoasiainhoito, missä Lempäälä puolestaan on ollut edelläkävijöitä maakunnassaan.

Muita yhtymäkohtia Sakkolan ja

Lempäälän välillä löytyy lukuisia. Mielenkiintoinen ja varsin ajankohdainen seikka voidaan havaita vanhustenhoidossa. Vuonna 1928 vihittiin käyttöön Sakkolan uusi, viimeistä huutoa ollut kunnalliskoti, jossa oli sähkövalo, sauna, pesuhuoneet, lähteestä tuleva painovesi, joustinpuhjaiset sängyt, pehmeät patjat ja kaikki mahdolliset sen ajan mukavuudet. Vastaavasti meillä täällä Lempäälässä on juuri käynnistymässä upouuden ja huipumodernin vanhainkodin rakentaminen, joka olennaisena osana tukee lempääläistä ja rohkenen väittää varsin kattavasti hoidettua vanhustenhuoltotoimintaa.

Vielä eräs mielenkiintoinen yhtymäkohta Sakkolan ja Lempäälän välillä löytyy terveyskylpylätoiminnasta. Kummallakin paikkakunnalla toimi ja Lempäälässä toimii yhä edelleen oma terveyskylpylänsä. Lempäälässä kylpylä on toiminut jo yli kuusi vuosikymmentä, keskeisellä paikalla. Sakkolan hoitolaitos, Viiksanlahden radiumparantola,

toimi suuren radioaktiivista vettä sisältävän lähteen äärellä ja tarjosi terveyskylpyä sekä pulloitettua terveysvettä viiteenkin. Radiumparantolan toiminta jäi kuitenkin varsin lyhytikäiseksi, vaikka tuskin tuohon aikaan radioaktiivisuus terminä aiheutti kielteistä huomiota.

Väinö Kaasalainen toteaa osuvasti toimittamansa Sakkolan historian päätössanoissa seuraavasti: Yhteistä kaikelle on kuitenkin se, ettei koskaan yritteliäisyys ole sammunut — yhä uudelleen on alettu alusta, jos niin on tarvittu. Näin perästäpäin katsoen näyttääkin elämänsä olevan kestävämpi aarre kuin konsanaan kulta ja muut aineelliset rikkaudet.

Senpä vuoksi voimme tyynesti luottaa siihen, ettei hajalle joutunut heimomme tuhoudu, vaan on uusiaakin oloissa muodostava kehityskelpoisen aineksen, jonka panos maamme henkisessä, taloudellisessa ja yhteiskunnallisessa elämässä on todella merkittävä!

Aleksanteri Aavan patsaalle kukat laskivat Irja Kallonen ja Ilpo Viskari.

kirkkoherra Pertti Lamppu. Hän on syntynyt Lempäälässä, mutta vanhempansa ovat äiti Siiri os. Nuora ja isä edesmennyt Albert Lamppu Sakkolan Petäjärven Koselasta.

Jumalanpalveluksen päätyttyä kunniakäynnit ja kukkien lasku Sankarihaudalla, Karjalaan jäänei-

den vainajien muistomerkillä ja Aleksanteri Aavan patsaalla.

Päiväjuhlan musiikista vastasi 18 soittajaa Narvan Soittokunnasta, johtajana Yrjö Punkari. Lempäälän Mieskuoro esiintyi johtajana Juha Viitanen.

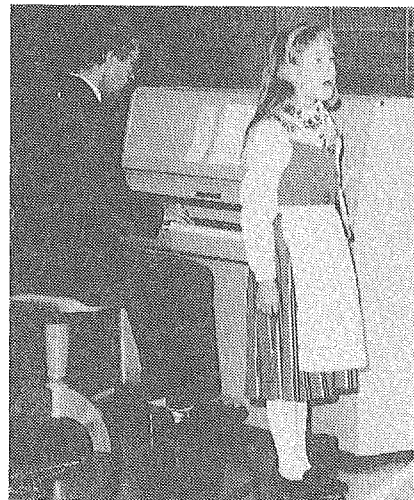
Kaija Ryyppö lausui kolme juhlan tunnelmaan sopivaa runoa. Hän on mennyt naimisiin Ryyppön sukuun Kalvolan Kankaisiin Vuokselassa syntyneen miehen kanssa. Kaija Ryyppön vanhemmat ovat Anni ja Johannes Myllö Sakkolan Hovinkylästä. Lausuntaa esitti myös Kirsti Kutila. Minna-Liisa Järvelä ja Aila Heikkilä yksinlaulua. Aila os. Pulakka on tunnettu iskelmälaulaja Sakkolan Petäjärveltä.

Lempäälän Nuorisoseuran Kalevalan Nuoret esiintyivät kahtena tanhuryhmänä. Oli nuorten ryhmä ja vielä nuorempien ryhmä ja lopuksi molempien ryhmien yhteistanhu.

Juhlapuhuja hallintotiet. maisteri Kari Kantanen toi puheessaan esiin miehekkäitä ja asiallisia asioita. Puheesta puuttui täysin poliitikkojen itsekehu, Karjalan Liiton työn mainostus ja muu täyteohjelma. Tässä numerossa on juhlapuhe sanasta saan, jokaisen luettavissa ja arvosteltavissa. Lempäälän kunnanvaltuuston puheenjohtajana hän toi juhlaan myös kunnan tervehdysten ja kiitoksen juhlan järjestelyistä.

Suvanto-säätiön hallituksen pj. Yrjö Raaska ojensi juhlapuhujalle Sakkola-viirin ja samalla kiitti säätiön puolesta juhlan järjestäjiä.

Lempäälän seurakunnan tervehdysten esitti pastori Mauri Mattila. Sakkolan sotainvalidi- ja veteraani-

kerhon puolesta toivotti kerhon puheenjohtaja Martti Karonen kaikki sakkolalaiset ystävineen tervetulleeksi vuoden päästä Tampereella järjestettävään Sakkola-juhlaan.

Juhla päättyi torvien säestyksellä laulettuun Maamme-lauluun.

Seurakuntaelämän kuvauksia Karjalasta kerätään

Karjalainen hengellinen perinne on varsin rikas. Luovutetulla alueellahan toimivat molemmat kansankirkkomme, kirkon eri herätysliikkeet ja useita muita uskonnollisia yhteisöjä.

Olisi toivottavaa, että saataisiin kerätyksi lisää tietoa karjalaisten hengellisen elämän rikkaudesta ja monivivahteisuudesta, siitä miten se yksityistä ihmistä kosketti. Koska kaiken aikaa nopeasti vähenee se joukko, joka voisi tätä arvokasta tietoa jälkipolville antaa, keräyksellä on jo kiire.

Niinpä kehotan kaikkia Karjalassa luovutetulla alueella seurakuntansa toimintaan osallistuneita kirjoittamaan muistikuvansa, esim. käynnistä kirkossa, hengellisillä juhlilla, seuroissa, pyhäkoulussa, missä hyvänsä seurakunnan tilaisuudessa.

Kerro tarkasti yksityiskohdat, esim. miksi lähdit mukaan, miten valmistauduit tilaisuuteen, miten kuljit matkan, kenen kanssa, kuinka pitkä matka oli jne. Kerro myös, miten tilaisuus sinuun vaikutti, muuttiko se mahdollisesti elämäntähtäksesi silloin tai myöhemmin. Jos et itse jaksais tai voi kirjoittaa, ehkä joku toinen voisi toimia apunasi. Toivon myös seurakunnan työntekijöiden ja luottamustehtävissä toimineiden, samoin kristillisellä pohjalla toimineiden laitosten

ja opistojen toimintaan osallistuneiden kuvauksia.

Erilaisista kuvauksista ja muistelmista pyritään kokoamaan yhtenäinen teos. Kirja on tarkoitettu antaa jokaiselle, jonka kirjoitus siinä julkaistaan. Kaikki kuvaukset ovat arvokkaita, vaikka niitä ei julkaistaisikaan. Kun samalla on kysymys perinteen keruusta, kaikki kirjoitukset myös tallennetaan mahdollisten tutkijoiden myöhempään käyttöön. Kirjoituksia ei palauteta, joten jätä kopio itsellesi luettavaksi esim. suvun kokoontuessa.

Toivon hyviä hetkiä muistojen parissa. Ettehän jätä muistoja vain itsellenne. Me nuoremmat voimme rakentaa Karjalakuvaamme vain kirjojen ja kertomusten turvin.

Toivon kuvauksia ja muistelmia kaikista luovutetun alueen seurakunnista ja kaikista kirkkokunnista. Silloin rikas hengellinen perintömme avautuisi uudella tavalla ja olisi perintöä entistä useammalle.

Muistathan merkitä kirjoitukseksi:

1. Mistä seurakunnasta kuvauksesi on.
2. Miltä vuodelta tai vuosikymmeneltä se on.
3. Nimesi ja osoitteesi ja mahdollinen puhelinnumerosi.

Lähetä kuvauksesi 1. 11. 1986 mennessä osoitteella: Kaija Ryyppö, Kankainen, 14500 Iittala, puh. (917) 555 19.

Karjalan kukkaset

*Karjalan kukkaset tuomme,
kummuille sankarien
kiittäen siitä, kun aikana
päivien ankarien,
miehinä taistelitte,
säilyttäen meille isänmaan.*

*Ei aika voi koskaan
uhrinne arvoja suistaa,
ei sankariloistetta paatenne
himentää,
polvesta polveen kansa vaalien
muistoa,
kukkanne, kumpunne pyhittää.
On ikuinen täällä muisto
sankarien*

*Vähäiset tässä kukkamme lie,
näin luona patsahan ylhän,
mutta muistellen:
myös Karjalan tie
kävi kautta kamppailun jylhän —
Sen nimi on nyt maan mennehen,
nyt juurin juurumme Suomehen,
sen sankarit meille osti
ja siniristimme nosti
yli tuhatjärvien hulmuamaan,
— — — Kunnia sotureille!*

Tämän Aleksanteri Aavan runon vuodelta 1952 esitti Sakkola-juhlien aikana kunnianosoituksena Lempäälän sankarihaudan äärellä Sirkka Kuoppo.

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

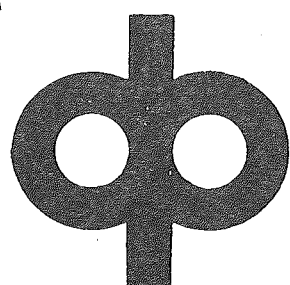
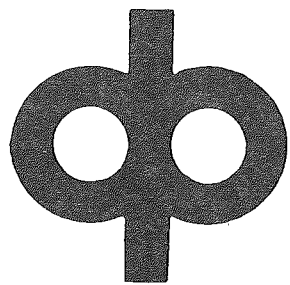
Pienkonekorjaamo
NUORA-MOTOR
Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Putkiliike
P Nuora Ky
37560 KULJU
puh. 676 100

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

Sakkola-juhlan päätössanat Hyvä juhlayleisö!

Nuori mies on toista päivää ihmeissään väenpaljoudesta. Iloisia juhlijoita näyttää riittävän vuodesta toiseen näille Sakkolan pitäjäjuhlille. Ovathan nämä tämän kertaiset Lempäälässä vietetyt jo 39:net.

Itse en ole Sakkolaa koskaan nähnyt. Monia suullisia kuvauksia sen sijaan olen kuullut, niin sukulaisten kuin tuttavienkin kertomana. Väliin niiden kuunteleminen on rehellisesti sanoen ottanut koville. Usein taas on ollut mielenkiintoistakin kuultavaa. Seurauksena näistä hetkistä on tietty henkinen perintö, jonka vaaliminen tuntuu tärkeältä iän karttuessa.

Voisi olettaa, että tiedän paljon noista yli 4 vuosikymmenen takai-

sista oloista ja niistä teille niin tutuista kotikonnuista. Todellisuudessa tietoni ovat hyvin hajanaisia, ikäänkuin juurettomia. Tuskin pystyn paikallistamaan kartalta moneen kertaan mainittuja tutun tuntuja paikannimiä, kuten: Kiviniemi, Haparainen, Suvanto, Sakkola ja monet muut.

On myös vaikea mieltää sitä vaurautta ja väestöpohjan laajuutta, joka jo tuolloin vallitsi noissa Karjalan Kannaksen pitäjissä. Tietojeni mukaan Sakkolan väkiluku liikkui vuonna 1939 yli 6000. Väkeä oli siis huomattavasti enemmän kuin esimerkiksi Lempäälässä vastaavana ajankohtana.

Haparaisten nuorisoseuran edus-

tajana mieltäni on ilahduttanut nuorten ottaminen mukaan juhla-järjestelyihin. Olemme saaneet koota joukkomme tosimielessä näille juhlille. Uskon, että näin toimien moni meistä kokee vast' edes Sakkola-juhlat paremmin omakseen. Kiitos tästä kuuluu Lempäälän Karjalaisille.

Ehkä, niin minä kuin moni muukin nuori ymmärtää juhla-järjestelyissä mukana oltuaan paremmin tätä alussa ihmettelemääni voimakkaana jatkuvaa juhlaperinnettä.

Tulevilla juhlapaikkakunnilla ollaankin jo varmasti katseltu sopivia nuoria valmiiksi. — Vai miten on (Tampere-laiset)?! Kiitän vielä juhlatuomikunnan puolesta kaikkia järjestelyissä mukana olleita. Niin ilmoittajia, emäntiä kuin muitakin touhuajia.

Kiitoksia myös yleisölle vilkkaasta juhlatunnelmasta!

Ilpo Viskari

Tilan puutteen vuoksi jäi viime numeroon kirjoitettu pakina sivuun ja kun Sakkola-juhlia ennakoiva aihe jo ikääntyi lienee syytä siirtyä saman aiheen jälkikäteen kertovana.

Olemme numeroissa hiukan jäljessä tavoitteesta, joten nyt on osa Sakkola-juhlan aineistosta julkaisutava vasta seuraavan numeron sivuilla. Kaikki tulee ja lisäksi runsas kuvitus elävöittää kerrontaa.

On oikeastaan ihmeellistä, kuinka pikku puroista yhtyneenä tulee voimakas virta joka tuo sakkolalaiset yhteen joka vuosi yhteiseen juhlintaan ja nyt täällä Lempäälässä oli nuorison osallistuminen juhlien järjestelyihin, ohjelman suorituksiin, kiitoksen ansaitseva.

Toivon, että pienemmälläkin paikkakunnilla nuoriso yhtä innokkaasti osallistuisi juhlien järjestelyihin. Vanhempien sukupolvien aika on hiljalleen väistymässä ja hyvin

**Toimituksen
tuoli**

uskottavaa on, nyt nähdyn perusteella uskoa, että karjalaisuuteen orastuu uutta kasvua vuodesta vuoteen.

Pari viikkoa aikaisemmin Lempäälän kirkkoherroja sanoi virkapuku päällä ovelle estävänsä paikkakuntalaisten saapumisen kirkkoon ja etutila annetaan sakkolalaisille. Onneksi ei liene näin tapahtunut. Ei ihmisiä ole syytä eri karsinoin lajitella tai luokitella ainakaan kirkonmenoissa?

Juhlayleisö ihmetteli, että mihin on Juupajoelta Lempäälään kuljettu emakko porsaineen joutunut? Onko karanneet metsään? Onko susi syönyt tai jyräijät nakertaneet? Vai ovatko porsasparisniekat käyneet talossa? Kuka on tietoinen pahnueesta? Tässä on monta kysymysmerkkiä vastausta vailla.

Tämä numero postitetaan 16 sivuisena mutta seuraava tulee kohta samoja jälkiä perästä.

Synnyinseudulle

*Satuna kauniina synnyinseutuni näen,
on elämän kalliin monelle suonut.
Se paikka on tuttua, Kalevalaa,
ja runoniekat kuuluisat luonut.
Sinä toisille outo vieras lienet...
Meille rakkain kaikista maista...
Sinitaivas kaartuvi ylläsi sun
ja laulut sointuivat lapsien suista.*

*Suvannon rantoja vehmaita ihailla
sain,
auringonsäteiden kultaissa vetesi
pintaa...
Esi-isäin vuosikymmenten työ
ajan saatossa katosi elämän virtaan.
Nyt muistojen polkua vaellan —
Lapinlahden seutuja rakkaita kuljen...
Lapsuuskotini unessa usein nään
kun iltaisin silmäni suljen.*

*Heimoilla kaikilla hartain toivomus on
nähdä auran kääntävän kotoista
multaa...*

*Nähdä laihon syksyllä kypsytvän,
suvituulien tuutimaa viljaa.
Kesäillan aurinko säteensä luo,
kisaa laineet Suvannon pinnan.
Saapuissa yön — kaikki rauhoittuu,
ruskon sammuihin tummuvaan iltaan.*

*Herra, siunaa leposija esi-isien.
Synnyinseutu sen urhean kansan.
Johda polut jälleen yhtehen,
kun vapaana laineet laulaa.
Jos voimamme matkalla uupuvat,
käsin vahvoin perille kannan.
Kun kevät saapuu ja kesän vihreys,
silloin silmien sulkea anna.*

Lauri Iita-aho

**REMINGTON
METSÄSTYSASEITA**

**T:mi H. Karttunen
puh. (931) 411 497**

Haastamista riitti

Sakkolan pitäjäjuhlat aloitettiin jo lauantaina 2. 8. muistoloi illassa. Ehtookodon sali täyttyi ja sinne jouduttiin kantamaan lisää tuoleja, kun vieraita saapui liki 400. Ja sen mukainen oli puheensorinakin, kun kyseltiin kuulumisia ja muisteltiin menneitä.

Illan puheenpitäjä oli palvelutalon johtaja Annikki Soini. Hän muistutti jo ikääntynyttä Sakkolan väkeä siitä, että heillä on tärkeä tehtävä vanhanakin kulttuurin kantamisessa nuorelle polvelle. Nuorempien puolestaan on muistettava kuunnella vanhempia, otettava opiksi heidän elämäkokemuksistaan.

— Ja lapset tarvitsevat aikaa, jota on isovanhemmilla. Vanhetessa onkin aika siirtyä tekniikasta rounteeseen ja elää vanhuus luovana ja

rikkaasti, sanoi Annikki Soini ja otti esimerkiksi Santeri Ollikaisen sanoittaman ja Eino Koskimiehen säveltämän runon Heimoni Kannel — sen miehet olivat tehneet vasta ikääntyneinä.

Iltajuhlan juonsi Ilpo Viskari, joka ohjelman lomassa kertoi vieraille tietoja Lempäälästä. Tervehdyspuheen pitänyt Esko Kallonen totesi tyytyväisenä sen voiman, joka vuodesta toiseen vetää sakkolalaisen väen koolle pitäjäjuhlaansa.

Nuoria vunukoita oli mukana ohjelmassa: Kirsi Lius sai lausunnallaan hymyn juhlayleisön huulille, samoin terhakka laulajaneiti Minna-Liisa Järvelä. Mutta varsinaiset naurunhörähdykset päästettiin, kun Väinö Kekki esitti murrepakinansa.

Loppuilta kului rattoisasti haastellessa ja Lempäälän Pelimannien musiikin tahdissa. Eikä toki unohdettu emäntien paistamia pullia ja piirakoita.

Marjo Ristilä

Lahja Hagmanin muistolle

Täällä Lempäälässä on Lahjan työpanos ja aktiivisuus yltänyt monille tahoille yhteisiin hyviin asioihin ja järjestötoimintaan, mutta ehkä karjalaisuus on ollut aina lähinnä hänen sydäntään. Hän kuului Karjala-seuran johtokuntaan ja oli seuran Naisten kerhossa äitinä ja vetäjänä monet vuosikymmenet. Hänellä oli kyky tulla toimeen hyvin kaikenlaisten lähimmäisten kanssa. Hän kuului myös Karjala-seurojen Tampereen piirin naistoimikuntaan, kirkkokuoroon, nuorisoseuraan, Punaiseen ristiin ja sen Ystäväpalveluun, Pirkanmaan rintamanaisiin, Sotaveteraaneihin, Ehtookodon naistoimikuntaan ja sen Jumbakerhoon. Myös vanhuksien olivat hänen sydäntään lähellä.

Rouva Lahja Hagman os. Hyyrynen kuoli äkillisesti 9. 6. 1986 Lempäälässä. Hän oli syntynyt Sakkolan Kiviniemessä 3. 8. 1919. Nuoruudesta asti hän on ollut hyvin aktiivinen ja osallistuva ihminen. Jo Sakkolassa hän kuului Nuorisoseuraan, Marttoihin ja Lottiin. Sotajan hän palveli Lotta-tehtävissä Kannaksen rintamaloikolla. Sodan jälkeen hänen kotipaikakseen tuli Lempäälä, josta hän löysi puolison ja koti rakennettiin Lempäälään.

Täällä hän suoritti elämän tehtävänsä perheen huolehtivana äitinä. Mieluista on ollut tyttären perheineen tulla Saksasta joka kesä lapsuuden tutuille kotipihoille, kun äiti ja mummo on ollut odottamassa ja vastaanottamassa.

Hän oli lehtiasiamies ja erikoisesti Karjala-lehden pitkäaikainen asiamies. Hän toimi yli 10 vuotta myös Suvannon Seudun asiamiehenä.

Varsinaisen elämäntyönsä hän suoritti ensin Piippo Oy:n tehtaalla vuoronvalvojana vuosikymmeniä, ja viimeksi Pohjoismaiden Yhdyspankin Lempäälän konttorin henkilökunnan emäntänä, josta hän jäi eläkkeelle 1979.

Lahja Hagman'in poismeno keskuudestamme näin äkillisesti on puhutellut meitä kaikkia, omaisia, ystäviä ja naapureita. Niin moni asia

ja suunnitelma jäi kesken, joita oli varattu koko kesän ajaksi. — Miten monessa asiassa Lahjan apua ja työpanosta olisikaan vielä tarvittu? — Tunsimme jääneemme kuin orvoiksi kun äiti on poissa.

Taivaan Isä oli antanut Lahjalle monet tärkeät lahjat, joilla hän palveli meitä lähimmäisiään. Hän piti huolen kaikista pikku-asioista niin, että kaikki tapahtui ajallaan. Hän muisti merkkipäivät, tiesi missä on sairautta tai surua ja sinne mentiin kukkatervehdykselle.

Missä tarvittiin rohkeata arpojen ja lippujen myyjää, siellä Lahja oli touhukkaana paikalla. Hänellä riitti aktiivisuutta ja tarmoa loppuun asti, vaikka sairaus jo usein muistutti itsestään ja rajoitti vauhtia.

Kevättesän ollessa täydessä kuollessaan tuli kutsu Taivaan kotiin kumminkin yllättäen. Toivomme ja uskomme, että Isä antaa Lahjalle hyvän osan. Hänen armoonsa ja lohdutukseensa turvautumme me tänne jääneet Lahjaa kaipaavat omaiset ja ystävätkin, emmehän tiedä kuinka pian on meidän vuoro lähteä. Sinä Lahja lähdit, mutta:

”Oven kahvaan ja kynnyspuulle, jäi kaipaus kukkimaan. Se kuiskaa kysyvän suulla: Ei erhetä milloinkaan, tee Elämän Antaja meille, vaikka tänään tuntuukin niin. Sydän kuitenkin Jumalan teille jää itkien kiitoksiin.”

SK

- Passikuvat heti — otamme myös valokopiot
- Nopea filminkehityspalvelu, jopa tunnissa
- Laaja tarvevalikoima: Kamerat, projektorit, filmit, kehykset
- Valokuvaaja tilattavissa eri tilaisuuksiin, studiokuvauksia

Lempäälän Kuva ja Tarvike
om. Tapio Kuisma, Sirvalahti P. 751 659

VEIKKO SOKURA
Erikois-
hammasteknikko

TAMPERE

Mäkipäänkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

Kuolleita

Helena Kiuru os. Kekki syntyi 2. 5. 1889 Sakkolassa, kuoli 18. 7. 1986 Nokialla. Entinen kotikylä Sakkolan Haparainen.

Loviisa Nalli syntyi 2. 7. 1902 Metsäpirtissä, kuoli 19. 7. 1986 Lempäälässä. Hänen kotipaikkansa talvisotaan saakka Sakkolan Petäjäjärvi ja viimeinen kotipaikka Lempäälän Kuljun Asemakylä.

Iivari Nousiainen syntyi 18. 11. 1905 Sakkolassa, kuoli 6. 7. 1986 kotonaan Tampereella. Kotikylä Sakkolassa oli Valkjärvi ja hän

asui vuosikymmenet Punkalaitumella.

Selma Kuntanen os. Lepänen syntyi 14. 10. 1908 Sakkolassa, kuoli 7. 6. 1986 Porissa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Hovinkylä ja viimeinen kotipaikka Pori Aukee.

Viljo Lemmetti syntyi 19. 6. 1910 Sakkolassa, kuoli 6. 7. 1986 Huittisten terveyskesk. vuodeosastolla. Entinen kotikylä Sakkolan Lapinlahti ja viimeinen kotipaikka Punkalaidun.

Ida Sikiö os. Systä syntyi 7. 12. 1910 Sakkolassa, kuoli 8. 7. 1986 Tampereella.

Tyyne Sarilo os. Karjalai-

nen syntyi 11. 11. 1911 Valkjärven Vaalimossa, kuoli 2. 7. 1986 Säylässä. Hänellä oli kampaustili Sakkolan Kiviniemessä ennen talvisotaa. Siunaustilaisuus 19. 7. 1986.

Eila Tyyne Henriksen os. Sipiläinen syntyi 27. 4. 1925 kotonaan Sakkolan Viiksanlahdessa, kuoli 5. 4. 1986 Tampereella.

Sulo Tenkanen syntyi Sakkolan Karholassa 6. 3. 1926. Isä Albert Tenkanen. Sulo Tenkanen siunattiin 24. 5. 1986 Rauhannummen siunauskappelissa Hyvinkäällä. Sakkolan sotainvalidit laskivat Sulon arkulle kukkalaitteen. Sotainvalideja edustivat Väinö Tenkanen ja Lauri Lamppu.

Vuosia täyttäneitä

75 VUOTTA täytti 9. 6. 1986 Aino Komonen os. Kiuru Hämeenlinnassa. Hän on syntynyt Sakkolan Haitermaassa, mutta solmittuaan avioliiton Santeri Komosen kanssa hän asui evakkoon lähtöön saakka Vuokselaan Noisniemessä.

75 VUOTTA täytti 2. 8. 1986 Tyyne Sikiö os. Naskali Hattulassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti.

70 VUOTTA täytti 15. 8. 1986 Eero Kuisma Hyvinkäällä. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Lupra. Jossa hän hoiti kotitilaa isänsä ja veljiensä kanssa aina talvisotaan asti.

Sodasta alkaen hän palveli puolustusvoimissa vuoteen 1947, jolloin siirtyi Suomen Lut.ev. yhdistyksen palvelukseen, toimien Hämeen-Uudenmaan piirissä piirisihteerinä. Vuodesta 1956 eläkkeelle siirtymiseensä saakka hän oli VR:n Hyvinkään konepajan varastonhoitajana.

Hyvinkäällä hän on kuulunut 8 vuotta kaupungin valtuustoon. Ottanut aktiivisesti osaa Hyvinkään seurakunnan toimintaan, kuuluen kirkkoneuvostoon ja -valtuustoon

75 VUOTTA täyttää 6. 10. 1986 Tyyne Nura Vesilahden Kurassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi.

80 VUOTTA täytti 5. 7. 1986 Anna-Maria Viskari os. Naskali Pirkkalassa. Entinen asuinpaikka Sakkolan Kirkonkylä.

sekä Suomen Lut, ev. yhdistyksen paikallisosaston toimintaan jäsenenä ja puheenjohtajana.

Hän on ollut useita vuosia Sairalan evank. kansanopiston toveriliiton ja opiston johtokunnan puheenjohtajana.

Eero Kuisma omaa isänmaallisen ja valoisan elämäntavon ja karjalaiseen tapaan on avulias ja ystävällinen lähimmäisilleen.

Hän on kirjoituksillaan avustanut myös Suvannon Seutua.

60 VUOTTA täytti 23. 7. 1986 Pentti R e k o m a Valkeakoskella. Hänen viimeinen kotikylänsä Sakkolassa oli Haparainen.

50 VUOTTA täytti 11. 6. 1986 Pauli K e k k i Punkalaitumella. Hän on kotoisin Sakkolan Haparaisista.

60 VUOTTA täytti 6. 6. 1986 Tyyne Kuisma os. Karonen Punkalaitumella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Röykkylä.

60 VUOTTA täytti 10. 8. 1986 Jaale L a u r i Sipiläinen Lempäälässä. Entinen kotikylä Sakkolan Viiksanlahti.

50 VUOTTA täytti 27. 6. 1986 emäntä Laila U o s u k a i n e n os. Alanen Nokian Pinsiössä. Hän on Pauli Uosukainen vaimo Sakkolan Kiviniemestä.

Merkipäiväänsä hän vietti omassa kodissaan oman perheensä, lähiomaisten, naapurien ja ystävien kanssa. Pinsiön mieskuoro kävi laulutervehdyksellä sekä maatalousnaiset esittivät onnittelut.

50 VUOTTA täytti Computer Programmer Kirsikka S c h m a l f u s s os. Pelkinen synt. 7. 8. 1936 Sakkolan Kiviniemessä. Lauri ja Klaudia Pelkisen tytär.

Tahdon hiukan valaista miten tänäkin Sakkolan tyttöä on viety vierailuilla veräjillä.

Koulunkäynti alkoi Ruotsissa Arvikan kaupungissa. Jatkui Sakko-

lan Kiviniemessä op. Hiekkarannan alakoulussa, Suolahden ja Äänekosken yhteiskouluissa. Ylioppilaaksi Turun Suomalaisesta Yhteiskoulusta. Jatko-opintoja: Tukholman Konstfackskolan. Iltakoulupintoja Torontossa, samalla ansaiten opintorahoja Prudential-vakuutusyhtiössä. 2 vuotta Saksassa Stuttgart Akademia der Lebens- und Künste. Kaksi vuotta Ontario College of Arts, josta suoriutui loistoarvosanoin. Mallityöstään sai kunniapalkinnon. Teos oli näytteillä City Hall'in eteissalissa taiteilijoille varatulla korokkeella. Elämän kohokohta taiteilijalle!

Taiteen harrastus ei ole päättynyt, vaan jatkuu, vain leipätyön ohella ainakin niin kauan kunnes Tanya-tytär saa opintonsa päätökseen.

On hyvä kun on unelmia ja päämäärä tavoitettavana. Vaikeuksista huolimatta kaikki on ollut todellista, täysveristä elämää.

Olen ylpeä lapsistani.

Ja äärettömän kiitollinen Kaiken-antajalle!

Klaudia

LAPINLAHDEN KYLÄPÄIVÄÄ vietetään 13 päivänä syyskuuta kello 13 Kanteenmaan Nuorisoseuran talossa. Kello 12 on käynti Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä Punkalaitumen kirkko- maalla.

Vuosikokous

Sakkolan sotainvalidi- ja veteraanikerhon vuosikokous pidettiin 6. 4. -86 Tampereella. Kaupungin hotelliin oli tullut osanottajia runsaasti ja tuntuukin, että Tampere on jatkossakin sopiva kokouspaikkakunta.

Kerhon puheenjohtaja Martti Karonen puhui kokousedustajille ja loi katseen menneeseen toiminta-kauteen ja hän avasi kokouksen.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Heimo Viskari Orivedeltä, Irja ja Risto Jääskeläisen tarkastavat kokouksen pöytäkirjan.

Kuultiin edellisen vuoden toimintakertomus ja tilit esitettiin ja hyväksyttiin kiitos maininnalla.

Valittiin johtokuntaan: puheenjohtaja Martti Karonen Tampere, varapj. Risto Jääskeläinen Pirkkala, Tilit hoitaa Aune Karonen Tampere, sihteeri Lauri Lamppu Valkeakoski, johtokunnan jäsenet: Väinö Tenkanen Vantaa, Aadolf Eräranta ja Heimo Viskari Orivesi, Aarne Naskali ja Väinö Viskari Lempäälä, Arvi Tiinus Toijala, Eino Sulervo Tampere, Reino Volanen Lempäälä, Viljo Purontaa Vesilahti, Aleks Ollikainen Ruovesi, Aarne Karvanen Huittinen ja Ilmari Lopenen Pirkkala. Tilintarkastajat Toivo Koiranen Lempäälä ja Erkki Lopenen Pirkkala.

Keskustelimme monista meitä sotainvalideja koskevista asioista, Sakkola-juhlan järjestämisestä v. 1987 Tampereella. Sakkola-juhlan järjestely ja arpajaiset jätettiin uuden johtokunnan tehtäväksi.

Kokous esitti jo ennakoon kiitokset Aarne Naskalille kutsusta Lempäälään tänä kesänä.

Kokous päätettiin hyvän tuulisten toivotusten merkeissä ja minä myös esitän kiitokset kaikille sakkolalaisille ja toivotan hyvää kesän jatkoa!

Lauri Lamppu

Tapahtui Haitermaan kylässä keväällä 1929

Sakkolan pitäjän Haitermaan kylä, joka sijaitsi lähellä Pyhäjärven pitäjän rajaa, oli kooltaan iso kylä, jonka Hiitola—Rautu rautatie jakoi kahteen osaan. Voikin sanoa Itäinen puoli sekä Läntinen puoli. Kylä eleli hiljaista eloaan tavanmukaisine arkipäivän töineen. Kun radioita ei juuri ollut, eikä puhelimia, kuin jokunen siellä täällä. Silloin tiedettiin kylän tapahtumat aina kertoilla Sakkolan rautatieaseman lähellä sijaitsevassa kauppaliikkeessä, jota hoiteli kaupanhoitaja Matti Ukkonen. Toinen samanlainen tietojen kertomapaikka oli aseman odotussali, jossa kaikki postiasiat hoidettiin, tuleva sekä lähtevä posti.

Keväällä 1929 alkoikin kylässä kuulua ihmeitä ja kummia. Kylässä oli käynyt varkaita. Yhdestä talosta oli viety miesten päällysvaatteita, Edvard Koiraselta uusi polkupyörä, lisäksi oli rautatieaseman päällikön kellariin tehty murto, josta oli viety ruokatavaraa, aina hillopurkkeja myöten.

Kylän väki eli kauhuissaan, sillä tiedettiin, ettei paikkakuntalaiset ole voineet olla näillä asioilla. Kohota näiden tapahtumien jälkeen olivatkin Voloskan kylän muutamat naishenkilöt nähneet kahden aivan tuntemattoman nuoren miehen liikuvan rautatien varressa metsikössä, paikka, joka tunnettiin nimellä Santamäki.

Miehet nähtiin myös Pyhäjärven Miissuan kylässä, joka sijaitsi välittömässä läheisyydessä. Pojat, jotka eräänä kauniina kevätyönä tulivat Noitermaan kylästä tansseista, eivät menneetkään nukkumaan, vaan jäivät Vikströmin talon pihalle istuskelemaan ja pistivät tupakaksi.

Yksi heistä olikin huomannut pienessä hämärässä hiippaavan kaksi miestä, jotka kulkivat Suursuon laitaa pitkin lammen rantaan.

Pojat alkoivat katseella seurata kulkijoita, jolloin toinen heistä huomasi, että heidät onkin nyt nähty. Silloin toinen heistä nykäisi kaveria kädestä merkiksi, että nyt mentiin! He olivat juosseet vasemmalle ja häipyneet metsään, jossa lähellä sijaitsi Juho Riikosen talo.

Poikien havaintojen ja kertomien jälkeen järjestettiin Santamäen maastossa suuretsintä. Olin silloin 14 vuotias, mutta halusin lähteä etsintään mukaan.

Sakkolan kirkonkylästä saapui autollaan konstaapeli Ville Salakka johtamaan miesten pidättämistä. Kylän miesväki oli suurella joukolla asiassa mukana. Pian varkaat huomasi joutuneensa saaretuksi ja pakenivat paikalta juosten. Toinen heistä kuitenkin saatiin kiinni rautatieltä, jota pitkin hän juosten pakeni. Toinen kuitenkin pääsi ketjun läpi Pyhäjärven pitäjän puolelle.

Pidätetty kertoi, että he ovat Vuoksen Jääkäripataljoonasta karranneita sotilaskarkureita. Hänen

nimensä oli Korkonen ja, että kaverin nimi on Leppänen.

Samalla Koirasen Edvard löysi oman polkupyöränsä läheltä metsiköstä, jonka kiinni joutunut tunnusti varastaneensa. Samalla hänelle näytettiin tyhjää hillopurkkia, kun konstaapeli Salakka kysäisi, että mistä tämä on lähtenyt, niin karkuri myönsi, että tuolta aseman kellarista.

Pidätetty oli kovasti peloissaan ja aivan vapisi, jolloin Katri Kuisma, Antin Kaisa, huomautti konst. Salakalle, että kun kiinnijoutunut on noin peloissaan ja myöntää rikoksensa, niin alkää häntä missään tapauksessa lyökä.

Silloin konst. Salakka tönäisi pidätettyä ja sanoi: — Kuka tätä paskaa tässä vielä lyömään alkaisi. Korjasi hänet talteen autoon ja vei pidätettynä pois paikalta.

Leppäseksi nimetty oli jatkanut pakoaan ja joutui sitten jalkaan ammuttuna Käkisalmen sairaalaan.

Kylänväki pääsi pois peloistaan, enkä sen jälkeen ole niistä sotilaskarkureista mitään kuullut.

Sulo Kuisma

Tikkurila

Rusojuurentie 8

01300 Vantaa 30

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI PUH. (935) 81204

VALMISTAMME M.M:

TERÄSRAKENTEITA, OVIA JA IKKUNOITA
ALUMIINISIA OVIA JA IKKUNOITA
KORISTETAKOTÖITÄ

Huuhkan poika

Kysyin puilta, katsoin mailta, tulijoilta tunnustelin kadonnutta kultastani, lintustani liitännyt, tahtoakseni takaisin, luoksi tuolle tullakseni.

15

Huuhkan poika harhaili metsissä, likeisemmissä ja etäisemmissä, hakien kadonnutta tyttöänsä. Huuteli, huhuili. Kulki palteet, kierteli rannat, etsiskeli takamaiset tiheiköt, mitään tapaamatta ja saamatta pienintäkään vihiä Lillasta.

Tämä epäonnistuminen ei laumauttanut Marttia. Illalla laskeutui hän väsyneenä mäkirinteeltä kotitalolle — aamulla lähti hän taas päivän mittaiselle kiertelylle, metsille, toivoen paremmin onnistuvansa.

— Jospa hänet löytäisin jostakin, vaikka kuolleena, sanoi Martti äidillensä tämän huomauttaessa etsinnän toivottomuudesta.

Olivat Pietari ja Annikin olleet monena poutapäivänä kankailla kuljeksimassa, Lillaa hakien. Sitten kävivät holmalaiset vuorostaan huilemassa — tuloksetta.

— Se on mennyt, tyttö, nyt sinne tädilleen, kun talvella matka keskeytyi — keksi Holman Mari. Tiedusteli Huuhkan Pietari Saarioisista. Ei tietänyt tati kadonneesta.

Nähtiin turhaksi kaihoilu, kysely, jätettiin haku, aloitettiin häiriytynyt heinänteko, kehoitettiin Marttiakin luopumaan parhainta työaikaa kuluttavasta retkeilystä:

— Jos se meni, tuli Lillalle toinen mieli, orvolle äidin ikävä, neuvottelee emon luokse! Se löysi vain kuu-kahtamispaikkansa sellaisesta ryö-
neiköstä, mihin ei menijä osu eikä silmä satu.

— Sen on vieneet pahat, ovat ne ennenkin ihmisiä kuljettaneet. Eräänä kesänä veivät tuolta naapurikylästä paimentytön, pitivät luonaan monin päivin. Sieltä palasi repaleisena, tukkansa harrillaan, ker-

toen ottajan tulleen luokseen mustan koiran haamuisena, häntää louhotellen — tiesi toinen jutella. He arvelivat ken mitäkin.

Näistä välittämättä jatkoi Martti harhailuaan.

— Mitä tästä oikein tulee? Minua peloittaa jo tuo Martin hommailu. Oletko tarkannut sen pojan katsetta? puheli Anni huolestuneena Pietarille heidän eräänä iltana tullessaan kaksin niityltä.

— Sen silmissä on kuin paloisa kiiltoa, kun ei tulisi höperöksi.

— Koetetaan hänelle haastaa, otetaan selvää, katsotaan.

He pääsivätkin kohta Martin puheille. Siinä laskeutui poika rinnettä alas, metsistä palaten. He kävivät yhdellä avaamalla kaikki tupaan.

Vaikeaa on tämä heinänteko meille kahdelle. Lähtisit nyt sinäkin, Martti, huomisaamuna meille avuksi niitylle. Pojan kasvoilla värähti. Martti katsoi kuumeloisteisilla silmillään isäänsä, kysyvästi, kummeksivasti, ikäänkuin ihmetellen isän sanoja.

EDULLISESTI

- Kehystykset
- Taiteilijatarvikkeet
- Lahjatavarat
- Valokuvakehykset
- Kuvapalvelu
- Kamerat

Passikuvat HETI!

Ota osoitteeksi palveleva

KEHYS- JA LAHJAPISTE
T:mi Valio Rauhala

Puutarhakatu 23
TAMPERE
Puh. (931) 128 575

- Mihin Lilla sitten jäisi?
- Sinne jäisi missä onkin.
- Missä hän on?
- Enhän sitä tiedä sanoa.
- Siksi minun pitää tyttöä etsiä, hakea, kun hänen olinpaikkaansa ei tiedetä.

— Johan Lillaa koetettiin etsiä, menetettiin joukolla monta päivää, ei löydetty. Turhaa on etsiminen.

— Ei menetetty tarpeeksi paljon aikaa.

— Kuinka kauan sinä aiot jatkaa, Martti, haentaasi?

— Vaikkapa koko ikäni!

Pietarille jäi pojan mielentilasta epämääräinen käsitys, eivät tuntuneet Martin sanat mielettömiltä, eivät järkevilä. Tuo "koko ikäni" vei isältä viimeisenkin toiveen siitä, että Martista tulisi kotitoimija.

Äiti istui penkille pojan vierelle ja koetti haastaa hellästi, limotellen:

— Jätä, poikarukka, turha puuhasi. Käy elämään, toimimaan, kuin muutkin ihmiset.

— "Turha puuhasi" — jäljitteli poika.

— Niin. Ei maksa etsiä tyttöä.

— "Ei maksa", — toisti poika pilkallisesti. — Sinä, äiti, et rakastanut Lillaa.

— Rakastin kuin omaa lasta, hyvää tyttöä.

— Silloin sinä hakisit sitten Lillaa, etsisit!

Vanhempien täytyi jättää poika omaan uskoonsa.

Jokaisena valkenevana aamuna lähti Huuhkalasta mies palteille nuortein voimin, ehtymättömin innoin, tummansinisissä silmissään kiillokas loiste. Kolusi korven, kävi solakkapetäjäisen kankaan, kiersi metsäjärven vaiteliaat rannat. Jylhiltä palteilta toistui kaikuna huute-
lu: Lillaa! Lillaa! — "Mitä? Huutavatko palteetkin tyttöä, hakevat samoin kaipauksin kuin minäkin?" kyseli Martti itsekseen. — "Ei ole ihme, jos ikävöivät, täällähän se kasvoi tyttö metsillä!"

Huhuilija tunsii olonsa rattoisamaksi keksittyään metsien mielen.

Jenny Ylikosken, entisen Huuhkan os. Harttiinin tyttären ja lastenlapsien ylioppilaskuvat. "Vanukoista kolme pääsi ylioppilaaksi viime keväänä ja kaksi tänä keväänä. Kaikki on päässeet jatkamaan opintojaan. Olen iloinen ja tyytyväinen

lapsistani ja lapsenlapsista.

Ilot ja murheet vaihtelevat täällä elämässä, niin on ollut minunkin kohdallani. Vieläkin on usein kaipuu entisille kotikunnaille, vaikka on jo vanhuus ja elontaival jo loppusuoralla. Näin kirjoitti Jenny ja

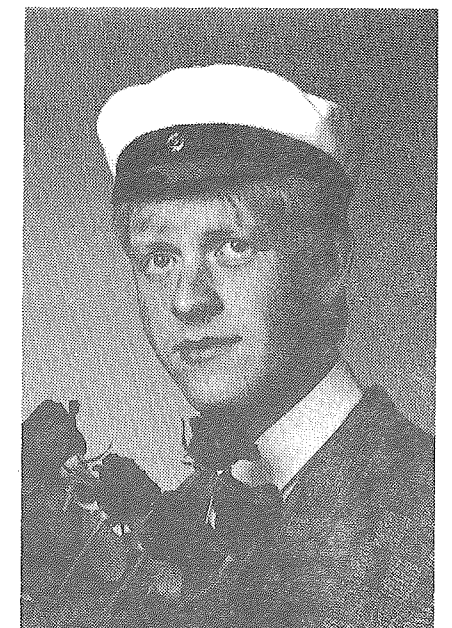
lähettää terveiset kaikille entisille ystäville. Syntymäkylä Sakkolan Lapinlahti ja viimeinen kotipaikka Karjalassa oli Hiitola. Hänen ensimmäinen miehensä kaatui Talvisodassa.

Tytär Senja Huuhka

Hanna Huuhka

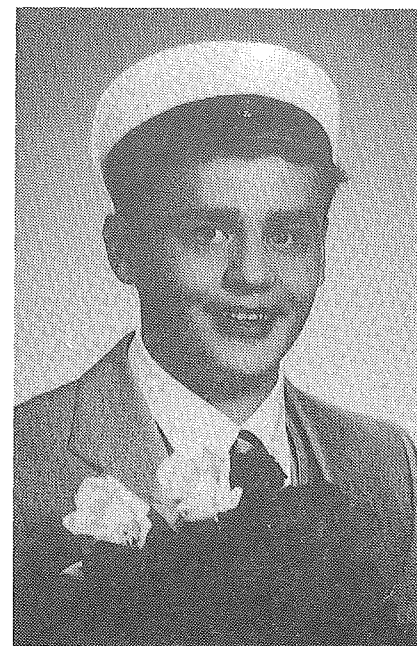

Juha Ylikoski

Lastenlapset

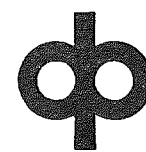
Jouko Huuhka

Jukka Ylikoski

Sanna Ylikoski

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

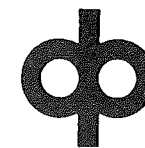
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

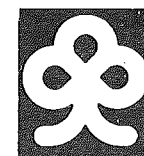
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

**joustavaa
pankkipalvelua**

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvoa — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)

**Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.**

**SUVANNON
SEUTU**

**Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1986 8 kertaa
vuodessa.**

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

**Vastaava toimittaja Viljo Puro-
taa.**

**Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uuno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.**